

Framhald av síðu 19

Hesar kanningar eru rættiliga umfevnandi og verða gjørdar frá 1952—54. Her verður so alt kolaekið kannað og kortlagt. Niðurstøðan av hesum stóra kanningar-arbeiði er:

Kolaekið fevnir um fyra ymisk umráði: 1. Grimsfjall, 2. Norðara kolaeki, 3. Sunnara kolaeki og 4. Hóvstúgvu.

Tað er ikki gjørligt at far aundir lønandi kolagrevstur hvørki i Grimsfjalli ella i Hóvstúgvu. Økini er ov smá, og lindin er tunn.

Hvat viðvikur tí norðara kolaekinum, so er ein stórur partur — øll eystursíðan á Prestfjalli ikki nýtiligur til kolagrevstur. Har hava seinni eldgos sprænt basalt upp i gjøgnum løgini og hevur hetta órógvæð kolalindina. Annars er ein stórur partur av kolinum, sum er á sunnaru síðu á Prestfjalli longu høgdu.

Tað, sum so er eftir av kóli i norðara partinum av kolaekinum i Suðuroynni, er vestara síðan á Prestfjalli og tað teir nevna Undir Nakkinum. Hetta er økið nærhendis sjálvan koyritunnlin.

Taka vit so tað sunnara kolaekið, so er eystari parturin av hesum øki ikki brúkligur til stórri kolagrevstur, tí her eru eisini innskot orsakað av eldgosum. Men allur tann vestari parturin av hesum økinum, tað vit nevna Rangabotnur er eitt sera gott kolaeki og helst tað besta, sum er eftir i dag.

I frágreiðingini frá nevndu jarðfrøðisligu kanninum sigur Jóannes Rasmussen m.a., at kolaekið fevnir um umleið 14 mill. tons av kóli. Harav eru longu 2 mill. tons høgð, og síðani stendur nógv eftir i námumun, har teir eru givnir at arbeiða. Eisini er nógv kól, sum er illa komandi til aftur, tí grevsturin hevur ikki verið nóg væl tilrætta-lagdur. Aftrat hesum koma so trupulleikar við innskotum, har basalt hevur órógvæð kolalindina, og tað tí er sera ringt at arbeiða við maskinum.

Samanumtikið metir Jóannes Rasmussen, at vit kunnu høgga millum 5 og 6 mill. tons av kóli i Suðuroynni.

Mesta eitt ár 18.000 tons

Hóast trupulleikar so heldur kolagrevsturin i Suðuroynni fram i 50-unum. Tað mesta, sum varð høgð eitt árið bæði i Prestfjalli og i Rangabotni, var 18.000 tons. Tá arbeiðdu eisini nógvir mans i kolavinnuni.

Umleið 160 mans arbeiðdu i Prestfjalli og 40 mans i Rangabotni.

Aftur i 1959 verða gjørdar nágreiniligar kanningar og útróknar av kolinum i Suðuroynni. Tað var Petur M. Dam, sáli, ið tók stig til hetta. Hann vitjaði kolanám i Svøríki við tí fyri eyga at finna fram til, hvussu teir høgdu kól og fyri at vita, hvørjir møguleikar vóru at læra av svium, soleiðis at ein rationellur kolagrevstur kundi byrja aftur i Suðuroynni — og haraftrat, at ein máti fanst til at høgga leirin og brúka hann til eithvørt endamál.

Henda vitjanin gav tað úrslit, at svenski námsverkfrøðingurin Cleynert varð settur til at gera uppskot til ein stórri kolagrevstur, i Svørí. Sviin kom til ta niðurstøðu, at tað við táverandi lágu oljuprisum ikki var lønandi at fara undir rationell-an kolagrevstur i Føroyum.

Og heldur ikki hesaferð varð farið undir stórri kolagrevstur i Suðuroynni.

25 mans á kolinum

So hendir lítið viðvikjandi kolavinnuni i Suðuroynni. Hvalbingar høgga tó framvegis kól i 60-unum og i 70-unum, men tað mesta er til egna nýtslu og so til onnur pláss i landinum eisini.

Eitt skifti tóktist sum kolaarbeiði heilt skuldi detta niðurfyri, tí oljuprisirnir vóru so lágir. Men landsstýrini, sum sitið hava øll hesi seinastu árin hava mett, at tað hevur sera stóran týdning at varðveita grevsturin. Tí datt hann niðurfyri, so fór helst at vera trupult at koma i gongd aftur, tá tað aftur verður eftirspurnng-ur eftir kóli.

Tí hevur tað almenna leingi latið prisstudning til kolagrevsturin, og hetta verður so framvegis gjørt.

Jákup Lindenskov, sum sat sum landsstýrismaður frá 1968—79 sigur, at tað alla tíðina hevur verið ætlan landsstýrisins at kolagrevsturin skuldi halda afram.

I dag arbeiða umleið 25 mans á kolinum i Hvalba. Arbeitt verður i Prestfjalli og Undir Rökunum. Arliga framleiðslan liggur millum 1000 og 2000 tons. Hetta er tó ikki nokk til at nøkta tann stóra eftirspurning eftir kóli.

Nú verður so aftur arbeitt við ætlanum at byrja kolagrevstur i Rangabotni við meiri nútíman amboðum. Miðjan mars kemur so tekniski leiðarin av kolagrevstrinum á Svalbard til Føroya.

Fer at byggja fóður- og sláturmiðstöð:

Alarar kunnu tá fáa ein størri — betri og bíligari fisk

Fyrst trý ár sum fiskaalari á Funningsfirði. Hóast ymsar trupulleikar, so saman-umtikið eitt avgera gott úrslit: nevniliga, at prógv eru fingin fyri, at føroysku firðirnir egna seg væl til aling. Nú vil hann víðari. Ikki fyri at fáa meir i egnan lumma, men tí hann heldur tað er stórur tørvur á eini fóður- og sláturmiðstöð. Við slíkari miðstöð ber til hjá øðrum alarum at minka um framleiðsluprisin á fiskinum við millum 20 og 30%. Og hetta heldur John Andreassen kann vera sonn koll-velting fyri føroyska fiskaalng. Men vit hava skund. Norðmenn eru framvegis nógv frammanfyri. Tó hava okkara royndir so vist, at vit kunnu fáa eins góðan laks sum norðmenn og munandi betri sil.

Tað eru nú trý ár síðani, at John Andreassen úr Havn byrjaði fiskaalng á Funningsfirði. Frammanundan

Orð og myndir: Jan Müller

tað hevði hann fingið sær kunnleika til aling á norskum alistøðum.

Heimaftur komin fór John beinanvegin til verka. Hann seldi húsin og setti pengarnar i eina alistøð. Henda alistøðin kom at liggja i Funningsfirði, tí John metti sjálvur, at hesin fjórðurin var sera væl egnaður til aling.

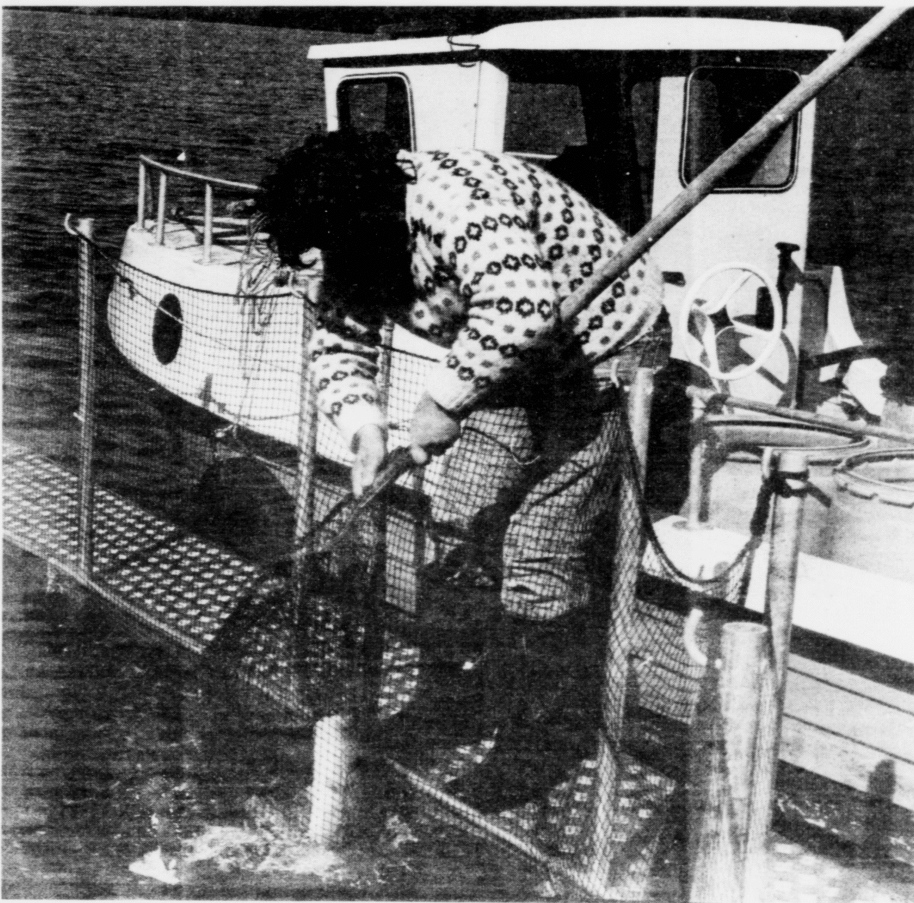
Frammanundan John var tað bert Salmo i Kald-baksfirði, sum hevði gjørt royndir við fiskaalng á sjónum. P/f Fiskaalng, almenna royndarstöðin, hevði tó eisini gjørt nakrar royndir við Air.

Hóast ymsar byrjunar-

trupulleikar so hevur tað eydnast John Andreassen at byggja upp eina stóra alistøð, sum i dag er tann størsta i Føroyum — við sínum umleið 26 flóti-hyljum.

Men uttan stuðul frá Menningargrunninum og Iðnaðargrunninum hevði ikki borið til. Alistøðin fekk navnið JOKI og skuldi sum so virka sum ein roynd: at vita, hvussu tað bar til at ala sil og laks á sjónum i Føroyum. Frammanundan vistu menn, at hetta var ein vinna i stórari menning i Noregi.

Úrslitini vistu seg

John i ferð við at taka ein fisk upp fyri at kanna hann